

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ 8 КЛАСУ

Розроблено на основі модельної навчальної програми

«Зарубіжна література. 7-9 класи. Для ЗСО з українською мовою навчання»

(автори: Снегірєва В., Бушакова О., Горобченко І., Каєнко О.)

Зарубіжна література

Галузь: мовно-літературна

Навчальна програма розроблена відповідно до Концепції Нової української школи (2016), Закону України «Про освіту» (2017), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, і реалізує засадничі освітні принципи даних державних документів. Вона продовжує НП «Зарубіжна література» для 5-6 класів (авт. Богданець-Білокаленко Н., Снегірєва В., Фідкевич О.) (2021).

Відповідно до державної освітньої політики в модельній програмі реалізовано такі **підходи у викладанні зарубіжної літератури** в основній школі:

- **особистісно-орієнтований** підхід (розкриття індивідуальності кожного учня через навчання як самостійну і значущу для нього діяльність);
- **компетентісно-діяльнісний** підхід (реалізація ключових компетентностей, наскрізних вмінь, знань і ставлень, прописаних у стандарті);
- **соціокультурний** підхід (залучення в процесі вивчення програмових творів знань історико-культурного і соціокультурного характеру)
- **комунікативний** підхід (послідовний розвиток вміння користуватися літературною мовою як інструментом висловлювання власних думок і почуттів).

Мета предмета: засвоєння школярами духовних та художніх цінностей зарубіжної літератури, підтримка й розвиток в учнів/учениць інтересу до читання, виховання культури сприймання художньої літератури як мистецтва слова, формування умінь критично осмислювати художні тексти (медіатексти) та творчо використовувати їх для усної й писемної комунікації в різних життєвих ситуаціях.

Об'єкт навчання: художній твір в його жанрово-родовій та історико-культурній специфіці. Осмислення твору відбувається в процесі системної діяльності школярів, як організованої вчителем, так і самостійної.

Освітні завдання:

- формування ставлення до літератури як однієї з основних культурних цінностей народу і людства;
- формування та розвиток уявлень про літературний твір як художній світ; як особливий спосіб пізнання життя;
- розвиток здатності сприймати, аналізувати, критично оцінювати та інтерпретувати художні (медіа) тексти, усвідомлювати картину світу, відображену в мистецьких творах, на рівні не тільки емоційного сприйняття, а й інтелектуального осмислення;
- засвоєння комунікативно-естетичних можливостей української мови на основі вивчення визначних творів зарубіжної літератури в кращих українських перекладах;
- розвиток через читання і вивчення класичної та сучасної зарубіжної літератури національно-культурної ідентичності учнів та учениць, формування їх громадянської позиції, уміння сприймати рідну культуру в контексті світової;
- виховання у читача культури формулювання власної думки, здатності аргументувати її та оформляти в усних та письмових висловлюваннях різних жанрів, брати участь в діалогах, дискусіях, грамотно й відповідально комунікувати українською (зокрема онлайн);
- виховання культури розуміння «чужої» позиції, а також толерантного ставлення до цінностей інших людей, культури інших епох і народів; розвиток здатності розуміти художні тексти й медіатексти, що відбивають різні етнокультурні традиції;
- виховання компетентного читача, слухача і комуніканта зі сформованим естетичним смаком;
- усвідомлення значущості читання зарубіжної літератури для власного розвитку та самоосвіти;
- опанування загальнонавчальних умінь (формулювання мети діяльності, її планування, здійснення бібліографічного пошуку, вміння знаходити і обробляти необхідну інформацію з різних джерел, включаючи цифрові, працювати в складі колективу тощо).

Змістовий компонент курсу «Зарубіжна література» в 7-9 класах дібрано з урахуванням вікової психології підлітків, їхніх читацьких інтересів і особливостей сприйняття художнього тексту та структуровано на основі жанрового (7 кл.), поєднання історико-хронологічного та проблемно-тематичного принципів (8 – 9 кл.).

Список творів обумовлений колом інтересів школярів та завданням збагачення їхнього життєвого й читацького досвіду надбанням кращих творів зарубіжного письменства. Він містить фольклор і художні твори, що порушують вічні проблеми добра і зла, любові і співчуття, гідності й людяності, прекрасного в природі та людському житті. В анотаціях до тем, що вивчаються, акцентується на актуальних для сучасного читача питаннях і пошуках, які дають можливість трактувати художній твір у контексті сьогодення.

Діяльнісний компонент розроблено згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН України від 1 квітня 2022 р. № 289).

8 КЛАС

Кількість годин: 1,5 год/тиждень - 52 години на рік.

Діагностичні (контрольні роботи) – 4 години.

Розвиток мовлення - 4 години (2 – усно, 2 – письмово).

Уроки позакласного читання – 2 години.

Аудіювання – 2 години

(за рахунок уроків для текстуального вивчення).

Вступний урок – 1 година.

Підсумковий урок – 2 година.

Для текстуального вивчення – 39 годин.

Зміст навчальної програми забезпечує підручник - У СТАНІ РОЗРОБКИ.

Очікувані результати навчання (учень/учениця ...)	Зміст навчального предмета	Можливі види навчальної діяльності
ВСТУП (1 година)		
(1) створює конспект (тези) почутого, використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо; передає власне розуміння почутого повідомлення; (2) зіставляє та відбирає інформацію, здобуту з різних джерел; готує повідомлення за завданням учителя або підручника, презентує його в класі; (3) читає у різний спосіб, коментує тексти і медіатексти; (4) створює власний літературознавчий продукт.	<p>Література як засіб художнього освоєння дійсності з найдавніших часів до наших днів, як вираження світу почуттів, переживань та уявлень людей.</p> <p><i>Теорія літератури.</i> Поняття про літературну епоху.</p>	<p>Аудіювання, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо).</p> <p>Усне повідомлення з презентацією.</p> <p>Читання у різний спосіб; аналіз і коментування текстів (медіатекстів).</p> <p>Груповий або індивідуальний проєкт - створення статті Вікіпедії про літературну епоху.</p>

ЧАС У ПОШУКУ ГЕРОЯ

Ідеал чоловіка в античному та середньовічному героїчних епосах (10 годин)

<p>(1) окреслює тематику і проблематику художнього тексту (медіатексту) для подальшої інтерпретації; наводить приклади з художнього тексту (медіатексту);</p> <p>(2) знаходить та самостійно опрацьовує науково-популярну інформацію з теми з використанням довідникових джерел; створює презентацію та обговорює художній текст (медіатекст) відповідно до завдання вчителя чи підручника;</p> <p>(3) читає художні та науково-популярні тексти у різний спосіб (відповідно до завдання); визначає та пояснює специфіку текстів героїчних епосів; комунікує за текстом прочитаного, долучаючи знання давньогрецької та середньовічної культури, український культурний контекст; пояснює та порівнює мовні засоби в перекладах епічних творів;</p> <p>(4) трансформує (з допомогою вчителя) прочитаний текст у власних висловлюваннях; використовує цифрові технології для розширення читацького досвіду та пошуку інформації.</p>	<p>Гомер. «Іліада». Бій Ахілла з Гектором (із пісні 22). Міфологічна основа «Іліади». “Гомерівське питання”. Загальне уявлення про сюжет поеми. Драматизм поєдинку Ахілла з Гектором. Мужність троянца перед лицем невблаганної смерті. Жорстокість Ахілла до ворога. Антивоєнний пафос твору.</p> <p>«Одіссея». Одісей у кіклопа Поліфема (із пісні 9). Міфологічна основа «Одіссеї». Загальне уявлення про сюжет твору. Розповідь Одісея про випробування на острові кіклопів. Уславлення мужності й хитрості царя Ітаки. Зображення побуту і звичаїв давніх греків.</p> <p>Вергілій. «Енеїда». Троянський кінь та загибель Лаокоонта і його синів (із пісні 2). Міфологічна основа та історія написання «Енеїди». Загальне уявлення про сюжет поеми. Розповідь Енея про троянського коня та загибель Лаокоона та його синів. Змалювання жорстокої правди війни, безсилля людини перед волею богів.</p> <p>«Старша Едда». Промови Фафніра. «Старша Едда» як збірка скандинавських міфів. Поєдинок Сігурда і Фафніра. Сміливість і винахідливість воїна в бою. Дракон Фафнір - жадібний охоронець золота, що несе загибель. Розплата коваля Регіна за зраду та інтриганство.</p> <p>«Пісня про Роланда». Смерть Роланда.</p>	<p>Аудіювання текстів героїчних епосів і науково-популярної інформації.</p> <p>Наведення прикладів з художніх текстів (медіатекстів).</p> <p>Самостійний пошук релевантної історико-культурної інформації та перевірка повноти зображуваних ситуацій і деталей.</p> <p>Презентація та обговорення прочитаного літературного твору в різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду.</p> <p>Різні види читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів.</p> <p>Визначення специфіки складників структури текстів героїчних епосів.</p> <p>Самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування із текстом (з допомогою вчителя).</p> <p>Написання фанфіків, різних за розмірами й часовими рамками.</p> <p>Завдання на перекладування цитат з</p>
---	--	--

	<p>Історична основа «Пісні про Роланда». Загальне уявлення про сюжет твору. Втілення в образі Роланда ідеалу лицаря - сміливого патріота, вірного васала короля, захисника християнської віри. Зображення лицарського кодексу честі у творі.</p> <p>ТЛ Квазіісторизм, епічна поема, гекзаметр. Пафос в художньому творі (поглиблення знань).</p> <p>- - - - -</p> <p>Український контекст</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Мандрівний поет Гомер та українські кобзарі як символи поетичної творчості. ● Національний історико-археологічний заповідник «Ольвія», Тендрівська коса та о.Зміїний (о.Левка) - давні місця культу Ахілла. ● Творче наслідування «Енеїди» Вергілія Іваном Котляревським. ● Сігурд і Микита Кожум'яка як образи воїнів-змієборців в національних літературах. ● Роланд та Ілля Муромець Києво-Печерський - захисники батьківщини та християнства, герої національних епосів. ● Античні сюжети в українському живописі. <p>Твори у медіапросторі</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Художній фільм «Троянська війна», реж. Джорджо Ферроні (Італія, 1961). ● Художній фільм «Троя», реж. Вольфганг Петерсен (США, 2004). ● Художній фільм «Одіссея», реж. Андрій Кончаловський (Італія, Великобританія, Німеччина, США, Туреччина, ПАР, 1997). ● Художній фільм «Легенда про Енея», реж. Джорджо Вентуріні (Італія, 1962). 	<p>літературних творів у власних текстах.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● Цикл опер «Перстень Нібелунга» Ріхарда Вагнера (1848-1874). ● Художній фільм «Перстень Нібелунгів», реж. Улі Едель (Німеччина, Великобританія, Італія, ПАР, 2004). ● Художній фільм «Пісня про Роланда», реж. Франк Касанті (Франція, 1978). <p>Твори для додаткового читання Міфи троянського циклу Естонський героїчний епос «Калевіпоег» «Роман про Трістана та Ізольду» (за реконструкцією Жозефа Бедьє, окремі розділи) Джон Роналд Руел Толкін «Володар перстнів» (окремі розділи)</p>	
--	---	--

ЗІ СХОДУ СВІТЛО

Загальнолюдські цінності в середньовічній поезії Сходу (7 годин)

<p>(1) відповідає на запитання за змістом почутого художнього тексту, акцентуючи увагу на художніх деталях; обговорює ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок текстів із певною епохою, країною і культурою;</p> <p>(2) порівнює різні поетичні переклади, коментує емоційний вплив їх на читачів; передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння поетичного тексту, структуруючи інформацію;</p> <p>(3) виявляє і коментує засоби художньої виразності в поезіях; зіставляє поетичні образи з власним сприйняттям природи та життєвих цінностей; виразно читає вибрані поезії напам'ять;</p>	<p>Лі Бо. «Запитання і відповіді в горах», «Думи тихої ночі». Єдність людини і довкілля у ліриці Лі Бо, символічність пейзажу. Провідні настрої поезій, глибина поетичних асоціацій.</p> <p>Ду Фу. «При місяці згадую брата», «Папуга». Вплив реального життя на поезію Ду Фу. Засудження війни, оспівування мирної праці, сум за далекою батьківщиною - основні мотиви його лірики.</p> <p>Омар Хайям. Рубаї (5-6 віршів за вибором учителя). Рубаї Хайяма як результат життєвих роздумів і спостережень, їх філософський зміст.</p> <p>ТЛ Поняття про рубаї. Поглиблення знань про засоби художньої виразності.</p> <p>Напам'ять: Омар Хайям. 3 рубаї на вибір учня</p>	<p>Слухання та обговорення емоційно-ціннісного впливу ліричних творів на читача.</p> <p>Порівняння різних перекладів віршів.</p> <p>Ілюстрування змісту поезії та своїх вражень світлинами, малюнками, музикою.</p> <p>Різні види читання (аналітичне, вибіркове, повне, пошукове, мелодекламація, сюжетне, вдумливе, критичне, творче, спрямоване або ін.).</p> <p>Дослідження засобів художньої виразності та їхнього впливу на емоційне сприймання поезії.</p>
---	---	---

<p>(4) добирає інформацію з інтернет-джерел; створює власні тексти на основі поезій і співзвучних їм мистецьких творів.</p>	<p>Шота Руставелі. «Витязь у тигровій шкурі» (розділ «Про те як Автанділ шукав Таріела»).</p> <p>Загальне уявлення про сюжет твору. Мужність, кохання, справжня дружба і готовність прийти на допомогу - провідні мотиви поеми. Специфіка образів. Національний колорит у творі.</p> <p>ТЛ Поняття про епічну поему. Засоби художньої виразності (збагачення знань).</p> <p style="text-align: center;">- - - - -</p> <p>Український контекст</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Образи китайських поетів у п'єсі українського письменника Олега Лишеги «Друже Лі Бо, брате Ду Фу» (2010); ● Рубаї Омара Хайяма в українських перекладах (Агатангел Кримський «Пальмове гілля», 1902; «Перські лірики», 1916 тощо); ● Скульптурний парк Шота Руставелі в Києві (2007). ● Серія ілюстрацій Григорія Гавриленка до поеми «Витязь у тигровій шкурі» (1965). <p>Твори для додаткового читання</p> <p>Твори Лі Бо, Ду Фу, Ван Вей (за вибором вчителя)</p> <p>Оповідки про Ходжу Насреддіна Рудакі. Бейти. Рубаї</p>	<p>Вивчення поезій напам'ять.</p> <p>Створення інсольєре на основі поезій й творів східного живопису, музики (з використанням інформаційних джерел інтернет-мережі).</p>
--	--	--

ЩО ВОДИТЬ СОНЦЕ І СВІТИЛА

Ідеал жінки в літературі доби Відродження (7 годин)

<p>(1) коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел; виявляє важливі деталі художнього тексту (медіатексту) для ілюстрування власного розуміння почутого;</p>	<p>Франческо Петрарка. Сонет 61</p> <p>Кохання до донни Лаури - провідна тема сонетів Петрарки. Образи ліричного героя і його коханої. Шляхетність і щирість почуттів.</p> <p>ТЛ Поняття про сонет і його різновиди. Італійський сонет. Ліричний герой.</p>	<p>Слухання і коментування художніх творів та уривків із них.</p> <p>Обговорення художньої форми (сонети), сюжету, героїв, вчинків та подій (трагедія), а також художніх особливостей</p>
---	---	---

<p>(2) обговорює та оцінює форми італійського та англійського сонетів; бере участь у діалозі за змістом прочитаного; виявляє авторське та висловлює власне ставлення до подій і героїв; дискутує щодо порушених у творах проблем та їх значення у житті;</p> <p>(3) читає у різний спосіб художні та науково-популярні тексти; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, аналізує їх вчинки та висловлювання;</p> <p>(4) створює та презентує тексти (медіатексти) різних типів, стилів і жанрів; взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (медіатекстів); усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту.</p>	<p>Вільям Шекспір. Сонет 130. Сонети Шекспіра - відображення внутрішнього світу людини доби Ренесансу. Своєрідність поглядів автора на кохання і красу людини. «Ромео і Джульєтта». Оспівування у трагедії «Ромео і Джульєтта» чистого і щирого почуття, що перемагає ворожнечу і розбрат. Образи Ромео і Джульєтти, їх динаміка. Гуманістичне звучання твору. “Світлий трагізм” фіналу. Причини популярності твору. ТЛ Поглиблення поняття про сонет. Англійський сонет. Трагедія як жанр драми. “Вічний образ”. Напам’ять: В.Шекспір. Сонет 130 - - - - -</p> <p>Український контекст</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Львівська міська легенда про Паоло Мікеліні та Пелагею Красовську. ● Розвиток жанру сонета в українській літературі. <p>Твори у медіапросторі</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Художній фільм «Ромео і Джульєтта», реж. Ф.Дзефіреллі (Великобританія, Італія, 1968). ● Художній фільм «Ромео і Джульєтта», реж. Карло Карлеї (Великобританія, Італія, США, 2013). ● Художній фільм «Листи до Джульєтти», реж. Гері Вінік (США, 2010) ● Образи Ромео та Джульєтти в живописі. ● Дім Джульєтти (Casa di Giulietta) у Вероні. <p>Твори для додаткового читання Данте Аліг’єрі Сонет 11 Сучасна зарубіжна поезія (2-3 твори на вибір учителя)</p>	<p>творів із наведенням прикладів.</p> <p>Дискусія щодо моральних проблем, порушених у художніх творах, та їхнього значення для власного життя.</p> <p>Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів.</p> <p>Складання плану розгорнутої характеристики героя художнього твору.</p> <p>Висловлення власної думки щодо порушених у творі моральних проблем.</p> <p>Зіставлення зображених ситуацій з власним або відомим життєвим досвідом.</p> <p>Перегляд, обговорення і зіставлення кінофільмів за літературними текстами.</p> <p>Створення коміксу / театральної сценки або радіовистави за фрагментами або мотивами опрацьованого твору.</p>
---	---	---

КОНФЛІКТ МРІЇ І РЕАЛЬНОСТІ

Лицарі і блазні в класичній літературі (7 годин)

(1) **коментує** власні почуття під час слухання тексту (перегляду медіатексту) і враження від почутого;
аналізує вплив художніх засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту;

(2) **формулює** передбачення щодо розвитку сюжету;
виявляє та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту;
аналізує гумористичні та сатиричні сцени у творах та їх роль для розкриття авторського ставлення;
розпізнає в художньому тексті ознаки авторського стилю;

(3) **читає** у різний спосіб, перетворює, аналізує, інтерпретує та оцінює інформацію;
характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, оцінює їх вчинки та висловлювання;
формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних текстів;
обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів у культурно-історичному контексті;

(4) **творчо опрацьовує** прочитаний художній текст, передає його в іншому

Мігель де Сервантес Сааведра. «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі» (розділи 1, 8, 22).

Творча історія роману «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі». Загальне уявлення про сюжет твору. Дон Кіхот як мрійник-ідеаліст у протиставленні з прагматиком Санчо Пансою. Філософський сенс роману.

ТЛ Лицарський роман, пародія. “Вічний образ” (збагачення знань).

Педро Кальдерон. «Ті, що були веселістю й красою».

Філософська глибина сонетів Кальдерона. Погляд автора наплинність часу та скороминущість людського життя. Відповідність творів естетиці бароко.

ТЛ Бароко в літературі. Поглиблення знань про сонет.

Мольєр (Жан Батіст Поклен). «Міщанин-шляхтич»

Творча історія комедії «Міщанин-шляхтич», новаторство Мольєра-драматурга. Проблематика і сюжет, система образів твору. Комічна манія пана Журдена, що їй протистоять пані Журден і Клеонт. Образи дворян у творі, їх специфіка. Виховне значення п'єси.

ТЛ Класицизм як літературний напрям. Комедія, сатира.

- - - - -

Український контекст

- Майк Йогансен про родинні зв'язки з Сервантесом, «Автобіографія» (1 розділ).
- Пісня «Дон Кіхот» (слова Євген Гуцало, музика Дмитро Гуцало)
- Українське (козацьке) бароко. І. Франко «Іван Вишенський».

Прослуховування/перегляд фрагментів медіатекстів за виучуваними художніми творами та їх обговорення.

Віртуальна екскурсія Іспанією Сервантеса і Кальдерона/ Францією Мольєра.

Дискусія щодо моральних та соціальних проблем, порушених у художніх творах.

Аналіз гумористичних та сатиричних сцен у творах.

Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркове, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів; постановка запитань до прочитаного.

Складання плану розгорнутої характеристики героїв.

Робота з цитатним матеріалом.

Завдання на розвиток медіаграмотності (розпізнавання видів маніпуляції у творах).

Створення медіатексту за власним вибором на основі прочитаних творів

<p>культурно-історичному контексті; на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● П'єса Мольєра «Міщанин-шляхтич» на українській сцені. ● Комедія Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля» як творче наслідування п'єси Мольєра «Міщанин-шляхтич». <p>Твори у медіапросторі</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Художній фільм «Дон Кіхот і Санчо Панса», реж. Джованні Грімальді (Італія, 1969). ● Серіал «Життя Дон Кіхота і Санчо», реж. Резо Чхеїдзе (Грузія, 1988). ● Художній фільм «Дон Кіхот», реж. Пітер Єйтс (США, 2000). ● Образ Дон Кіхота в живописі та графіці. ● Опера «Дон Кіхот» Жуля Массне (Франція, 1909-1910). ● Художній фільм «Міщанин-шляхтич», реж. Крістіан де Шалонж (Франція, 2009). <p>Твори для додаткового читання Педро Кальдерон «Життя - це сон» Лопе де Вега «Собака на сіні» Артур Конан Дойл «Загублений світ»</p>	
--	--	--

ПІДНЯТИСЯ НАД БУДЕННІСТЮ

Духовні пошуки сучасної людини (8 годин)

<p>(1) трансформує прослухану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо; виявляє важливі деталі художнього тексту (медіатексту) для ілюстрування власного розуміння почутого; створює у цифровому середовищі допис або коментар для обговорення особистих і соціально важливих проблем, порушених у художньому тексті (медіатексті);</p>	<p>Річард Бах. «Чайка Джонатан Лівінгстон». Поетизація польоту як символу і необхідної умови людського життя. Конфлікт високої мрії і буденності, його причини. Образи Джонатана, Саллівана, Флетчера. Алегоричність твору, його притчевий характер. ТЛ Поглиблення поняття про притчу та її місце в літературі.</p> <p>Ерік-Емануель Шмітт. «Оскар і Рожева пані». Філософія життя і смерті у творі. Роздуми автора про Бога. Образ</p>	<p>Обговорення прослуханих текстів (зокрема онлайн).</p> <p>Тестові завдання із відкритими та закритими відповідями із використанням вебресурсів.</p> <p>Усне висловлювання щодо власних вражень від обговорюваних епізодів художніх творів та особистого ставлення до персонажів, власні висновки щодо творів.</p>
---	---	---

<p>комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови;</p> <p>(2) обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи;</p> <p>робить аргументовані висновки щодо тексту, доречно цитуючи відповідні фрагменти</p> <p>(3) читає (виразно, коментовано, оглядово, вибірково тощо) художні твори та науково-популярні тексти;</p> <p>формулює запитання для обговорення прочитаного;</p> <p>аналізує екранізації або їх фрагменти, зіставляє їх з художніми творами; створює на основі цього дописи або коментарі та розміщує їх у соцмережах;</p> <p>оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності;</p> <p>(4) використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення: складає і презентує перелік творів для самостійного читання в контексті тематики програмового розділу;</p> <p>готує індивідуальний або бере участь у груповому навчальному проєкті;</p> <p>використовує ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі.</p>	<p>десятирічного Оскара, котрий в складній ситуації знаходить сенс буття. Рожева пані як виразник ідей автора. Трагізм оповіді в поєднанні з виправданим оптимізмом. Значення фіналу.</p> <p>ТЛ Роман (збагачення знань): епістолярний роман.</p> <p>Ніл Гейман. «Небудь-де».</p> <p>Міське фентезі як різновид фантастичної літератури. Долішній Лондон і його мешканці. Образ Річарда Мейг'ю, його еволюція. Перегук твору з «Алісою у Дивокраї».</p> <p>ТЛ Поглиблення поняття про фентезі: міське фентезі.</p> <p>- - - - -</p> <p>Український контекст</p> <ul style="list-style-type: none"> Пісні українського гурту «Мотор'ролла» - «Джонатан Лівінгстон» (альбом «Забави патріотів», 1996) та «Джонатан Лівінгстон № 2» (альбом «Тиск», 1999). Ілюстрації Владислава Єрка до повісті «Чайка Джонатан Лівінгстон». Твір «Оскар і Рожева пані» на сценах українських театрів. <p>Твори у медіапросторі</p> <ul style="list-style-type: none"> Кінофільм «Чайка Джонатан Лівінгстон», реж. Голл Бартлетт (США, 1973). Художній фільм «Оскар і Рожева пані», реж. Ерік-Емануель Шмітт (Бельгія, Франція, Канада, 2009). Телевізійний міні-серіал «Небудь-де», реж. Дьюї Хемпфрі (Великобританія, 1996). <p>Твори для додаткового читання</p> <p>Ульф Старк «Маленька книжка про любов»</p>	<p>Читання (виразне, коментоване, оглядове, вибіркоче, навігаційне) художніх творів та науково-популярних текстів та постановка запитань до прочитаного.</p> <p>Постановка проблемних запитань, пов'язаних із вирішенням життєвих ситуацій героїв художніх творів.</p> <p>Перегляд екранізацій (епізодів) виучуваних творів та обговорення їх (зокрема онлайн).</p> <p>Складання і презентація переліку творів для самостійного читання.</p> <p>Індивідуальний або груповий навчальний проєкт.</p>
---	---	--

	<p>Ніл Гейман «Сім сестер», «Кароліна»</p> <p>Корнелія Функе «Чорнильне серце»</p> <p>Лорі Голс Андерсон «Говори»</p> <p>Марцін Щегельський «Ковчег часу»</p> <p>Карлос Руїс Сафон «Володар туману»</p>	
<p style="text-align: center;">ПІДСУМКИ</p> <p style="text-align: center;">Рефлексія навчальної діяльності (1 година)</p>		